LIFE VARNA PAŠA

Podpora podeželskim skupnostim v Sloveniji pri preprečevanju konfliktov z medvedom in volkom preko medsektorskega sodelovanja, sistemskih ureditev in izobraževanja

Tomaž Berce

Zavod za gozdove Slovenije

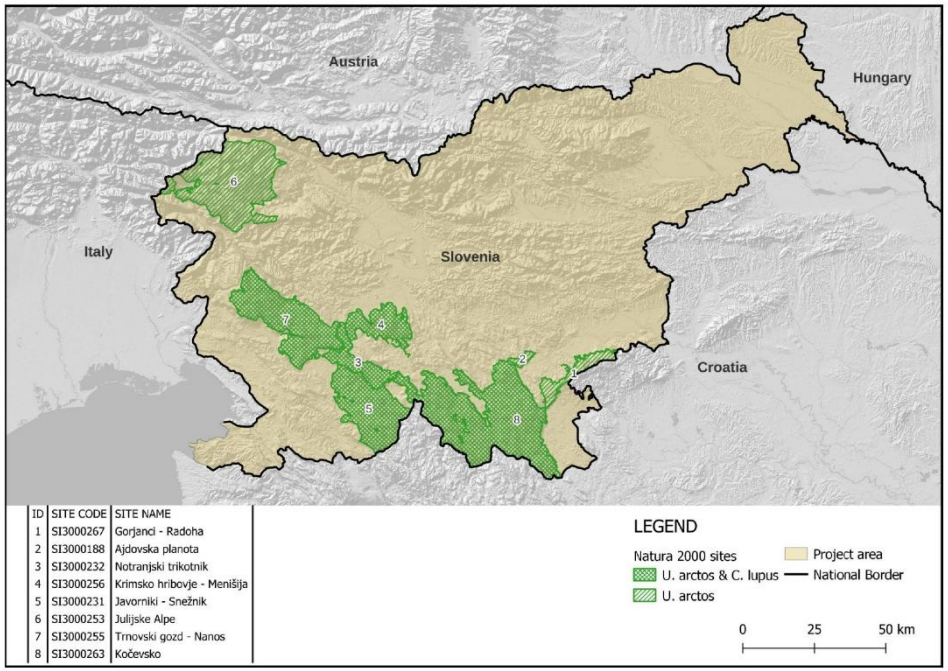
Ljubljana – 10. november 2026

LIFE VARNA PAŠA

Partnerji:

1. **Zavod za gozdove Slovenije**
2. **Ministrstvo za kmetijstvo**
3. **Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije**
4. **Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica**
5. **Univerza v Ljubljani**
   - Biotehniška fakulteta
     - Biologija - Gozdarstvo
     - Zootehnika - Agronomija
   - Fakulteta za elektrotehniko
6. **Čebelarska zveza Slovenije**
7. **Občina Pivka**

- Trajanje: ***6 let*** *(2024-2029)*
- Vrednost projekta: *4.991.613,75 €*
- Sofinanciranje s strani EK: *75 %*
- Sofinanciranje MOP: *20 %*

Kako smo začeli? – OZADJE PROJEKTA

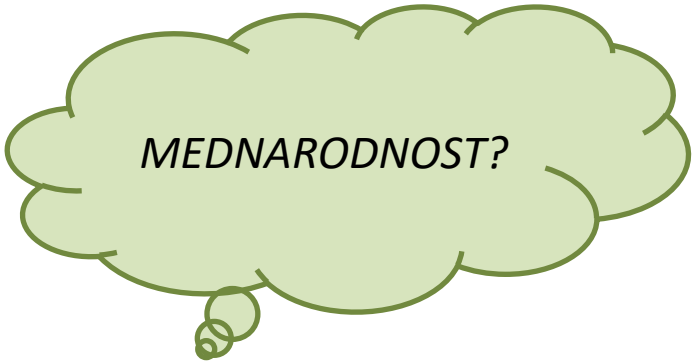
IZHODIŠČA

1. **Poznavanje širšega področja konfliktov z velikimi zvermi**
   - **Zavarovani vrsti: volk in medved** (obe tudi prioritetni za Naturo 2000!)
   - Pomembna razlika med Dinaridi in Alpami
2. **Znanje in izkušnje preteklih projektov – primeri dobrih praks**
3. **Delo z deležniki – zahtevno, a nujno**
   - *Preprečevanje konfliktov = delo z ljudmi na terenu*
4. **Izobraževanje – različni nivoji**

Kako smo začeli? – OZADJE PROJEKTA

PROJEKTNA IDEJA:

*Podpora **lokalnim skupnostim** in **zmanjšanje konfliktov z velikimi zvermi** s poudarkom na **spodbujanju uporabe ukrepov za preprečevanje škod** na človekovem premoženju.*

DEFINICIJA GROŽENJ *– PROBLEMATIK, KI JIH REŠUJEMO*

- **Konkretno definiran problem, na katerega vežemo cilje in aktivnosti**

GROŽNJA 1:

Pomanjkljivo sodelovanje pristojnih institutucij, neenotni pristopi in pomanjkanje terenskega svetovanja

GLAVNI CILJ 1:

Skupaj z rejci **oblikovati sprejemljive ukrepe** za zaščito premoženja in te **ukrepe podpreti v okviru kmetijskih subvencij (KOPOP 2027-)**

- učinkovitost, izvedljivost, racionalnost – privlačnost za kmete

DEFINICIJA GROŽENJ *– PROBLEMATIK, KI JIH REŠUJEMO*

GROŽNJA 2:

Kmetijski ukrepi za preprečevanje konfliktov z velikimi zvermi so na državni in regionalni ravni neustrezni, neusklajeni in premalo financirani.

GLAVNI CILJ 2:

Skupaj z rejci **oblikovati sprejemljive ukrepe** za zaščito premoženja in te **ukrepe podpreti v okviru kmetijskih subvencij (KOPOP 2027-)**

- učinkovitost, izvedljivost, racionalnost – privlačnost za kmete

DEFINICIJA GROŽENJ *– PROBLEMATIK, KI JIH REŠUJEMO*

GROŽNJA 3:

Izrazito nasprotujoča si stališča med deležniki in pomanjkanje vsebin o konfliktih v formalnem in neformalnem izobraževanju - oteženo

GLAVNI CILJ 3:

Izboljšava izobraževalnega sistema s področja **poznavanja problematike konfliktov z velikimi zvermi** in zmanjšati polariziranost mnenj, ki vplivajo na družbeni dogovor o sobivanju z velikimi zvermi.

- informiranje, izobraževanje, izkušnje

***SPECIFIČNI CILJI** – vezani na aktivnosti po delovnih sklopih:*

Nekaj primerov:

GLAVNI CILJ 1:

Okrepitev medsektorskega sodelovanja na področju preprečevanja konfliktov z velikimi zvermi

SPECIFIČNI CILJI 1 – DELOVNI SKLOP 1

- *Ustanovitev medsektorske svetovalne skupine*
- *Medsektorski komunikacijski načrt za preprečevanje konfliktov*
- *Pooblaščenci za cenitev škod (ZGS) – „večsektorski“ izobraževalni sistem*
- *Dve strokovni konferenci (slovenska in mednarodna)*

***SPECIFIČNI CILJI** – vezani na aktivnosti po delovnih sklopih:*

GLAVNI CILJ 2:

Skupaj z rejci oblikovati sprejemljive ukrepe za zaščito premoženja in te ukrepe podpreti v okviru kmetijskih subvencij (KOPOP 2027-)

***SPECIFIČNI CILJI 2 – DELOVNI SKLOP 2**:*

- *Prenos primerov dobrih praks iz tujine (paša s pastirjem)*
- *Oblikovanje novih ukrepov Skupne kmetijske politike (4 področja varovanja živali)*
- *Razvoj sistema ta sofinanciranje pastirskih psov in podlage za certificiranje psov*
- *Testiranje novih pristopov varovanja pašnih živali in čebelnjakov (intenzivno delo z deležniki)*
- *Razvoj sistema za obveščanje čebelarjev o območjih prisotnosti medveda*
- *Razvoj občine dobrih praks na območju velikih zveri*

***SPECIFIČNI CILJI** – vezani na aktivnosti po delovnih sklopih:*

GLAVNI CILJ 3:

Izboljšava izobraževalnega sistema s področja poznavanja problematike konfliktov z velikimi zvermi in zmanjšati polariziranost mnenj, ki vplivajo na družbeni dogovor o sobivanju z velikimi zvermi

***SPECIFIČNI CILJI 3 – DELOVNI SKLOP 3**:*

- *Vzpostavitev mreže prostovoljcev za pomoč kmetom*
- *Sodelovanje s kmetijami dobrih praks (mreža izobraževalnih kmetij)*
  - *Razvoj podpore takim kmetijam v sklopu Skupne kmetijske politike*
- *Razvoj in vključitev izobraževanje za gozdne pedagoge v redni gozdarski službi ZGS*
- *Vključitev izobraževalnih modulov v sistem izobraževanja strokovnih srednjih šol in univerz. program*

KMETIJSKE SUBVENCIJE - UKREPI KOPOP

Varovanje pašnih živali s pomočjo pastirja v Alpah

- Dve pašni skupnosti - vzpostavitev paše s pastirjem
- Študija - ocena dejavnikov, ki vplivajo na uvedbo paše s pastirjem v slovenskih Alpah
  - **pregled vseh registriranih planin**
  - Protokol paše in izobraževalni tečaj za pastirje
- Razvoj ukrepa KOPOP za pašo s pastirjem.

Varovanje s pastirskimi psi

- 8 vzrediteljev psov
- **Sofinanciranje psov** - 20 mladičev in 3 odraslih
- **Usklajena navodila za ureditev pašnikov**
- Smernice za uvedbo certificiranja
- Uskladitev z obstoječim ukrepom podpore uporabe psov (stroški, dodatno delo) - **KOPOP**

STEALTH CAM
02:01
09/14/23
15°C
SWA 3

Varovanje živali z elektriko

REZULTATI s terena – VISOKE ELEKTROMREŽE

Primerjava števila škodnih dogodkov pred/po izvedbi ukrepa:

- 161 vključenih rejcev (večina drobnica)
- 89 % rejcev po uvedbi ukrepa ni utrpelo škod
  - **Tisti, ki doživijo napad kljub uporabi, se to povečini zgodi 1x.**

Varovanje živali in čebelnjakov z elektriko

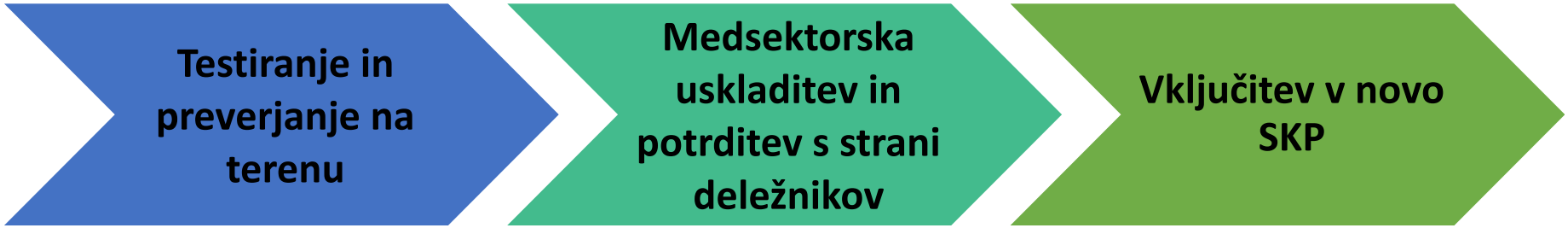
- Visoke elektromreže – **višina 145 cm**
- Neposredna pomoč rejcem drobnice:
  - 50 kompletov
- Testiranje inovativnih rešitev obstoječih praks
- Izboljšanje ukrepa KOPOP za uporabo visokih elektromrež

STEALTH CAM
02:55AM04/01/21 5°C
STEALTH CAM

4 ukrepi: razviti, dogovorjeni in vključeni v novo shemo kmetijske politike

Občina dobrih praks

- **Občina Pivka** - vpeljava ukrepov za preprečevanje konfliktov z velikimi zvermi na regijskem nivoju
- Podpora ukrepom v občinskem kmetijskem načrtu
- Ureditev problematičnih točk konfliktov z medvedi – medovarni smetnjaki

Vključitev rešitev za soobstoj v formalne izobraževalne vsebine

Raziskava znanj in poznavanja tematike

Razvoj treh izobraževalnih modulov:

kmetijski, naravovarstveni in gozdarski

Vključitev izobraževalnih modulov v redne programe izobraževanja

(od OŠ do univerzitetnih programov)

Izobraževalni program za kmetije dobrih praks
Usposabljanje kmetov za izvajanje delavnic
Vključitev izobraževalnih vsebin v sistem podpor
Kmetije dobrih praks
– izobraževalne kmetije

Gozdna pedagogika

Razvijanje modula za gozdne pedagoge

Vključitev vsebin v prakso gozdne pedagogike

Povečanje Centra o velikih zvereh – DINA, Pivka

Prostovoljska mreža „Sodelujem-varujem“

- **Namen: Praktična pomoč kmetom pri izvajanju varovanja črede**
  - Izučeni prostovoljci pod vodstvom izkušenega koordinatorja
  - Priložnost za vključevanje NVO, ki nimajo izkušnje s terena
  - Aktivna izmenjava mnenj

Komunikacija in izobraževanje

Komunikacija z deležniki in splošno javnostjo

